

“Sahtelik” ve “özgünlük” tartışmasını eserin içindeki “arsenik” belirleyecek

Dünyanın en eski kılıcı tartışılıyor

ÖZGEN ACAR

ANKARA - Malatya Aslantepe höyünde bulunduğu öne sürülen, dünyanın en eski kılıçlarından birinin Münih'te 80 bin Avru'ya (yaklaşık 150 milyar liraya) bugün satışa çıkarılmasına ilişkin tartışma sürüyor.

Aslantepe'yi kazan İtalyan arkeolog Prof. Dr. Marcella Frangipane'nin “sahte” savını ilettiğimiz müzayede evi sahibi Wolfgang Hermann'ın kılıcı analiz ettirdiği Prof. Dr. Ernst Ludwig Richter raporunu verdi. Raporda “Nesnel ‘spektrali’ araştırmasına göre yeni yapılmış bir taklide değil, daha çok özgünlüğüne işaret ediliyor” deniliyor. Ancak çekinceler de şöyle açıklanıyor.

“Çok kısa sürede, analizler için nesnenin üzerine teknik araştırmalar yürütmek kayda değer değildir. Ana metal ve gümüş tabaka üzerinde nicel (sayısal) araştırma ola-

nağı olmadı. Tuncun ‘metalografi’ araştırmasının bir başka laboratuarda yapılmasını öneririm. Ancak ‘arsenik-tunç’ araştırmasından sonra sonuç tartışılabilir.” Bazı eski metal uzmanları kılıcın özgünlüğünü belirleme yöntemini, “İÖ 4-3. bin yılda yapılan tunç nesnelerin yapımında kullanılan madenlerde ‘doğal arsenik’ bulunur. Sahte tunç yapıtların sertleşmesi için arsenik sonradan eklenir. Bu fark nesnel ve nicel laboratuvar analizlerinde saptanabilmektedir” sözleri ile açıkladılar.

Prof. Richter de kılıçta “nicel” analiz yapmamıştır. İstanbul Üniversitesi arkeoloji profesörü Prof. Dr. Mehmet Özdoğan'ın değerlendirmesi şöyle:

“Kılıcın Aslantepe'den geldiği kesin değildir. Aslantepe maden bulguları, özellikle kılıçların benzerleri, o bölgede (en azından Malatya-Elazığ) dolu. Aslantepe'deki Uruk Kültürü tabakasında bulunan madenler (kılıçlar), önce 1967'de Keban Baraj ala-

nında, Elazığ Altınova'nın en büyük höyüğü olan Tülintepe'de de ortaya çıkmıştır. Demiryolu inşaatına dolgu malzemesi alınan Tülintepe Höyüğü'ndeki tahribatı durdurmaya çabalayan o zamanki müze müdürü Ferhan Memişoğlu'nun üzerine kepeçden döken kılıçlar ile aynıdır. Yapılan analizler Aslantepe-Tülintepe kılıçlarının İÖ 4. binyıl olduğunu göstermiştir. Aslantepe kazı heyeti tahribata karşı çok duyarlı bir bilim heyetidir.”

Özdoğan tahribatın “1967'de başladığına” dikkati çekiyor, Hermann ise kılıcın “1970'ten beri Avrupa müzelerince çok iyi bilindiğini” söylüyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı ise tutumunu henüz açıklamadı.

